

Jarosław Stasiak

Akademia Piotrkowska

ORCID: 0000-0002-2268-5237

**DODATKOWE WYMOGI FORMALNE POZWU I WNIOSKU
O WSZCZĘCIE POSTĘPOWANIA NIEPROCESOWEGO
ZWIĄZANE ZE STANEM ZAGROŻENIA
EPIDEMIOLOGICZNEGO**

Okres pandemii spowodował liczne intensywne działania ustawodawcy w celu zwalczania zagrożenia chorobowego. Zmiany objęły niemal wszystkie dziedziny prawa, w tym również postępowanie cywilne. Doszło zatem do powstania pewnego dorobku w postaci poglądów doktryny orzecznictwa i doświadczenia praktycznego uczestników postępowania cywilnego, który powinien zostać poddany krytycznej ocenie. Po jej dokonaniu może zostać uznany albo za przydatny w przyszłej regulacji ustawowej tej dziedziny prawa, albo wręcz przeciwnie, poszczególne rozwiązania warto potraktować jako ostrzeżenie, aby w danym kierunku ustawodawca nie zmierzał.

Jedną z instytucji procesowych czasu pandemii było doręczanie korespondencji sądowej przez portal informacyjny sądów wprowadzone od 3 lipca 2021 r. w art. 15 zzs (9) ust. 2 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, zwanej dalej ustawą covidową¹. Jako wsparcie doręczania korespondencji przez portal wprowadzono również w art. 15 zzs (9) ust. 1 wspomnianej ustawy obowiązek wskazywania w pierwszym piśmie procesowym wszczynającym dane postępowanie cywilne, wnoszonym przez profesjonalnych pełnomocników, ich adresu e-mailowego oraz numeru telefonu. Przyjęte rozwiązanie miało obowiązywać podczas stanu epidemii i stanu zagrożenia epidemicznego, a także rok od odwołania ostatniego z nich. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 14 czerwca 2023 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemiologicznego został on zniesiony 1 lipca 2024 r. Przepis zachowałby zatem moc obowiązującą wspomnianych rozwiązań do 30 czerwca 2024 r., ale ustawodawca

¹ Dz.U. 2021, poz. 2095 ze zm.

zdecydował o jego wcześniejszym uchyleniu 14 marca 2024 r. na mocy art. 28 pkt 3 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw².

Nowe wymogi pozwu potraktowane zostały jako jego wymagania formalne, których brak zachowania powodować może zwrot pozwu czy też wniosku o wszczęcie postępowania nieprocesowego. Słuszne jest jednak pytanie o celowość przyjęcia wspomnianego rozwiązania, skoro zgodnie z dość jednoznacznym orzecnictwem sądowym otrzymywane od sądów powiadomienia na podany w piśmie wszczynającym postępowanie cywilne adres poczty elektronicznej nie mają znaczenia prawnego, a stanowią jedynie przejaw wykorzystania faktycznych możliwości technicznych, którymi dysponuje system teleinformatyczny sądownictwa³. Bieg terminów sądowych rozpoczyna bowiem zamieszczenie pisma w portalu informacyjnym⁴ z jednoznacznym oznaczeniem, iż pismo sądowe jest opatrzone niebudzącą wątpliwości informacją, że zostało umieszczone w celu doręczenia zgodnie z art. 15zszs (9) ust. 2 wspomnianej ustawy, jeśli chodzi o pismo doręczane przed 29 listopada 2021 r.⁵, albo umieszczone w zakładce „moje doręczenia” po tym dniu, gdy do portalu informacyjnego sądów dodano nową opcję. Możliwość doręczania pism przez portal sądowy może wykluczyć jedynie jednoznaczne zarządzenie przewodniczącego wydane na podstawie art. 15 zszs (9) ust. 5 ustawy covidowej⁶. Pamiętać jednak należy, iż zdaniem niektórych autorów brak wyraźnego ustawowego obowiązku posiadania konta na portalu informacyjnym sądów wyłącza możliwość skutecznego doręczenia pism sądowych, o ile zawodowy pełnomocnik konta na portalu w ogóle nie założył⁷.

Natomiast jeśli doręczenie korespondencji sądowej nastąpiło w sposób tradycyjny, mimo braku zarządzenia przewodniczącego o odstąpieniu od publikowania pisma w portalu informacyjnym sądu jest uznawane za skuteczne⁸. Gdy jednak sąd odstąpił od doręczania korespondencji przez portal, a następnie zmienił swoje rozstrzygnięcie w tym zakresie, miał obowiązek poinformować o zmianie zawodowego pełnomocnika⁹. Udzielenie natomiast pełnomocnictwa substytucyjnego i brak wywiązania się z obowiązku bieżącego odbierania korespondencji

² Dz.U. 2023, poz. 1860.

³ Postanowienie SN z dnia 27 stycznia 2022 r., sygn. I Cz 70/22, OSNC 2022, nr 11, poz. 114.

⁴ *Ibidem*.

⁵ Postanowienie SN z dnia 25 stycznia 2022 r., sygn. III Cz 58/22, OSNC 2022, nr 9, poz. 91.

⁶ Postanowienie SN z dnia 9 grudnia 2021 r., sygn. V Cz 72/21, LEX nr 3324529.

⁷ I. Wolwiak *Czy można przyjąć skutek doręczenia względem pełnomocnika, który nie złożył wniosku o założenie konta w portalu informacyjnym dla zapoznania się z treścią pisma sądowego?*, „Polski Proces Cywilny” 2022, nr 1, s. 244.

⁸ Uchwała SN z dnia 7 grudnia 2022 r., sygn. III PZP 3/22, LEX nr 3438569.

⁹ Postanowienie SO w Warszawie z dnia 12 kwietnia 2022 r., sygn. XIII Gz 274/22, LEX nr 3342849.

sądowej przez substytuta pozostają bez wpływu na sytuację procesową zawodowego pełnomocnika udzielającego dalszego pełnomocnictwa¹⁰. Należy zatem zauważyć, iż z obowiązkiem podawania adresu poczty elektronicznej ustawodawca nie powiązał wyraźnie obowiązku posiadania przez zawodowych pełnomocników konta na portalu informacyjnym sądów, choć niewątpliwie brak jego założenia oznaczać może dla pełnomocnika i jego mocodawców negatywne konsekwencje¹¹.

Biorąc pod uwagę przytoczone orzecznictwo, zasadne jest twierdzenie o wprowadzeniu wymogu formalnego pism procesowych wszczynających postępowanie cywilne bez realnego znaczenia prawnego. Podane w piśmie dane kontaktowe okazują się być jednak potrzebne w realizacji innego z rozwiązań prawnych wdrożonych przez ustawodawcę w okresie stanu zagrożenia epidemiologicznego – zdalnego posiedzenia, o którym traktuje art. 15 zzs (1) ustawy covidowej. Autor zauważył, iż niejednokrotnie w razie problemów z organizacją rozprawy w formie elektronicznej, np. trudności z nawiązaniem czy utrzymaniem połączenia, sąd prowadzący rozprawę korzysta z możliwości nieformalnej komunikacji z zawodowym pełnomocnikiem, aby zapewnić prawidłowy przebieg posiedzenia. Na adres mailowy zaś jest często wysyłany dodatkowo link zapewniający dostęp do prowadzonej rozprawy, choć dostateczne zgodnie z orzecznictwem sądowym jest doręczenie informacji o rozprawie przez portal informacyjny.

Poglądy wyrażone w orzecznictwie sądowym na tle regulacji art. 15 zzs (9) ust. 1 ustawy covidowej zdają się zupełnie pomijać motywy deklarowane w uzasadnieniu do projektu ustawy przewidującego nowe obowiązki formalne dla zawodowych pełnomocników. Wydaje się, iż zamiar ustawodawcy dokonującego zmiany przepisów był inny. Projektodawca twierdził bowiem, iż celem zmiany jest umożliwienie komunikacji elektronicznej pomiędzy sądem a fachowymi pełnomocnikami, czemu miało służyć podanie przez nich w piśmie wszczynającym postępowanie cywilne adresu poczty elektronicznej¹². Przyjąć zatem wypada zamiar ustawodawcy nakazania prowadzenia korespondencji z sądem w formie elektronicznej przez zawodowych pełnomocników, do czego nawiązywać miał opisywany w artykule obowiązek. Można poczynić uwagę, iż zamieszczenie adresu e-mailowego we wszczynających postępowanie cywilne pismach procesowych miało też stanowić początek faktycznej realizacji ustawowego obowiązku zastosowania elektronicznej formy komunikacji.

Powyższy zamiar projektodawcy został skrytykowany już w toku prac legislacyjnych m.in. przez samorządy zawodowe radców prawnych i adwokatów. W opinii Ośrodka Badań Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych był on chybiony z uwagi na fakt, iż doręczanie przez sądy było niemożliwe

¹⁰ Postanowienie SO w Gliwicach z dnia 13 maja 2022 r., sygn. III CZ 2/22, LEX nr 3392203.

¹¹ Postanowienie SN z dnia 11 lutego 2022 r., sygn. III Cz 77/22, LEX nr 3402008.

¹² Druk sejmowy nr 899, Kadencja Sejmu 2019–2023, s. 9.

z uwagi na ich niedostateczne przygotowanie infrastrukturalne, techniczne i organizacyjne¹³. Wniosek ten oparty był na obserwacji, iż dotychczasowe przepisy k.p.c. o możliwości doręczania korespondencji sądowej poza elektronicznym postępowaniem upominawczym miały minimalne zastosowanie praktyczne. Podkreślano również niebezpieczeństwo przerzucania ryzyka możliwych uchybień i błędów w funkcjonowaniu nowych systemów informatycznych na zawodowych pełnomocników, a ostatecznie na ich klientów, a także brak przygotowania nawet teoretycznego ogółu radców prawnych do należytego zabezpieczenia otrzymywanych danych, co prowadzić mogło do ich utraty lub przejścia przez podmioty niepowołane. Szczególnie uzasadnione wątpliwości wzbudził zamiar stosowania nowych przepisów do już toczących się postępowań, brak dostatecznego *vacatio legis*, jak i możliwość interpretacji nowych przepisów jako dopuszczenia doręczenia wyłącznie elektronicznych odwzorowań pism sądowych w drodze SMS-ów na numer telefonu komórkowego. Ta ostatnia obawa nie znalazła potwierdzenia w praktyce. Z kolei Naczelna Rada Adwokacka uznała w swej opinii, iż proponowany przepis art. 15 zzs (9) ustawy covidowej jest sprzeczny z art. 2 Konstytucji RP¹⁴ (w szczególności w kontekście zasady zaufania do państwa i stanowionego przez niego prawa) oraz art. 45 ust. 1 i 2 Konstytucji RP (prawem do jawnego rozpoznania sprawy, obowiązkiem rzetelnego rozpoznania sprawy oraz sprawiedliwości proceduralnej i prawem do wysłuchania)¹⁵. Zarzut niekonstytucyjności proponowanych przepisów przedstawił również w swojej drugiej opinii Ośrodek Badań Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych, uznając poza zarzutami przedstawionymi przez samorząd adwokacki również sprzeczność projektu z art. 32 ust. 1 zd. 2 Konstytucji RP – zasadą równości wobec prawa – poprzez bezpodstawne zróżnicowanie sytuacji procesowej poszczególnych osób w zależności od posiadanych możliwości dostępu do infrastruktury informatycznej, a także od reprezentacji lub jej braku przez zawodowego pełnomocnika.

Krytyka samorządów zawodowych bazująca na dotychczasowych doświadczeniach z elektroniczną formą komunikacji w postępowaniu cywilnym wydaje się być uzasadniona. Stosowanie formy elektronicznej pozostaje co do zasady swobodnym wyborem strony i jej pełnomocnika, z pewnością nawiązującym m.in. do dysponowania odpowiednim zabezpieczeniem informatycznym tych podmiotów. Wybór ten zgodnie z art. 126 § 2 (1a) k.p.c. nie jest dla sądu wiążący, gdy sąd nie dysponuje systemem informatycznym zapewniającym odbiór elektronicznych pism procesowych. Widać w działaniach ustawodawcy tendencję do opóźniania przechodzenia na elektroniczną formę komunikacji w postępowaniu cywilnym. Choć bowiem prawo sądu do odrzucenia wyboru formy elektronicznej z uwagi na

¹³ Druk sejmowy nr 899, Kadencja Sejmu 2019–2023, pierwsza opinia KRRP, s. 9.

¹⁴ Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483 ze zm.

¹⁵ Druk sejmowy nr 899, Kadencja Sejmu 2019–2023, opinia NRA, s. 1.

brak systemu miało mieć początkowo charakter tymczasowy przez okres 3 lat od wejścia w życie zmiany art. 126 k.p.c., jednak przedłużono na czas nieograniczony możliwość odmowy przez sąd stosowania elektronicznej komunikacji mimo oczekiwania uczestników postępowania cywilnego¹⁶.

Wybór formy komunikacji z sądem dokonywany jest zgodnie z art. 131 (1) § 1 k.p.c. poprzez wniesienie pisma za pośrednictwem systemu informatycznego, gdy szczególny przepis ustawowy tego nie nakazuje, albo poprzez wniesienie pisma w sposób tradycyjny z wyraźnym oświadczeniem o dokonaniu wyboru wnoszenia dalszych pism w formie elektronicznej. Zgoda na wykorzystanie tej formy komunikacji może być potem cofnięta w toku postępowania. Doręczenie w powyższej sytuacji jest dokonywane zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 października 2015 r. w sprawie trybu i dokonywania doręczeń elektronicznych¹⁷ poprzez umieszczenie pisma na koncie, na którym adresat zamieścił pierwsze pismo w sprawie, o ile przepis szczególny nie stanowi inaczej. Warto zwrócić uwagę, iż zachowana została w takiej sytuacji weryfikacja odbiorcy, ponieważ pierwsze pismo w sprawie musiało być opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym. Nie stanowi np. pisma procesowego w rozumieniu k.p.c. pismo złożone jako e-mail, pocztą elektroniczną¹⁸, które jednak w pewnych sytuacjach można uznać za pismo dotknięte brakiem formalnym – brakiem podpisu umożliwiającego ustalenie jego autora¹⁹. Każdy bowiem z wymienionych w art. 128 § 5 k.p.c. instrumentów zapewnia dość skuteczną identyfikację autora dokumentu elektronicznego, od którego pochodzi pismo. Element ryzyka technicznego mógł natomiast pojawić się w sytuacji pisma tradycyjnego z oświadczeniem o zamiarze dalszej elektronicznej formy komunikacji. Skoro jednak wybór został dokonany świadomie, jego konsekwencją było również przyjęcie odpowiedzialności za ewentualne problemy techniczne i informatyczne.

Element zatem zobowiązania strony lub jej pełnomocnika do podania adresu formy elektronicznej i numeru telefonu komórkowego w przepisach k.p.c. dotyczących ogółu podmiotów nie będzie występował. Do wnoszenia pism za pomocą środków komunikacji elektronicznej wymagane jest bowiem posiadanie konta w portalu, którego utworzenie przez uprawnioną osobę zostało zweryfikowane jeszcze przed wszczęciem postępowania cywilnego. Jeśli zaś na adres e-mailowy wpływa elektroniczna korespondencja sądowa, ma ona charakter wtórny i nie wiąże się bezpośrednio z wystąpieniem skutku doręczenia.

¹⁶ J. Gołaczyński, S. Kotecka-Kral, *Elektronizacja pism procesowych, doręczeń i posiedzeń jawnych w postępowaniu cywilnym w okresie pandemii COVID-19*, „Polski Proces Cywilny” 2020, nr 4, s. 642.

¹⁷ Dz.U. 2015, nr 1776 ze zm.

¹⁸ Postanowienie SN z dnia 23 marca 2022 r., sygn. I NO 7/22, LEX nr 3405264.

¹⁹ Postanowienie SN z dnia 12 maja 2022 r., sygn. I NSP 111/22, LEX nr 3362912.

Oprócz regulacji ogólnych w k.p.c. wspomnieć trzeba o rozwiązaniach przyjętych w postępowaniach odrębnych. Posiadanie możliwości technicznych zapewniających powodowi skuteczny udział w postępowaniu cywilnym ustawodawca w art. 505³¹ § 1 k.p.c. uznaje *a priori*. Trudności mogą natomiast wystąpić, gdy jeszcze przed wniesieniem pozwu wnosi on wniosek o udzielenie przez sąd zabezpieczenia. Przyjmuje się, że wniosek ten powinien raczej być wnoszony w sposób tradycyjny – nieelektronicznie²⁰, zaś decyzja w tym przedmiocie formy elektronicznej prowadzenia postępowania będzie należała do sądu, który – jeśli wydrukuje wniosek, to nada mu tym samym formę skuteczną z punktu widzenia wymogów postępowania (konieczne będzie jedynie własnoręczne podpisanie wydruku przez wnioskodawcę)²¹. Pozwanemu natomiast jest pozostawiona możliwość wyboru formy kontaktów z sądem. Wnosząc odpowiedź na pozew w formie elektronicznej, przyjmuje on na siebie obowiązek zachowania tego sposobu komunikacji przy dalszych pismach. Tym samym zachowano możliwość uczestniczenia przez niego w postępowaniu cywilnym w formie tradycyjnej. Ogólnie mimo pewnych wad regulacja postępowania elektronicznego upominawczego została oceniona przez doktrynę raczej pozytywnie jako łącząca w sobie pozytywy elektronicznej formy komunikacji z zapewnieniem bezpieczeństwa podmiotów, które nie są w stanie zagwarantować bezpieczeństwa elektronicznej korespondencji²². Element zagrożenia bezpieczeństwa korespondencji aktualny przy użyciu przez sąd prywatnego adresu e-mailowego wbrew woli i możliwościom strony w nim nie wystąpi.

Istotny już dorobek orzecznictwa i doktryny powstał natomiast na tle art. 458³ § 2 k.p.c., który przewiduje w postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych, podobnie jak art. 15 zzs (9) § 1 ustawy covidowej, obowiązek podania adresu poczty elektronicznej lub złożenia oświadczenia o braku dostępu do poczty elektronicznej jako wymóg formalny pozwu, bez zachowania którego nie może zostać sprawie nadany bieg. Obowiązek ten dotyczy każdego podmiotu, który składa pozew, niezależnie od faktu, czy w procesie cywilnym uczestniczy samodzielnie, czy też ma zapewnioną profesjonalną obsługę prawną. Warto jednak zwrócić uwagę, iż w odróżnieniu od ustawy covidowej, ustawodawca już w kolejnej jednostce redakcyjnej tekstu prawnego wyjaśnił celowość istnienia wspomnianego wymogu. Na adres poczty elektronicznej są wysyłane dodatkowo pouczenia o treści art. 458⁵ § 1 i 4, art. 458⁶, art. 458¹⁰ oraz art. 458¹¹ k.p.c., jeśli strona nie jest reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika. Można zatem przyjąć, iż uzasadnione jest otrzymanie wspomnianych danych przez sąd, również na wypadek rezygnacji mocodawcy z usług zawodowego pełnomocnika.

²⁰ Ł. Goździaszek, *Udzielenie zabezpieczenia w elektronicznym postępowaniu upominawczym*, „Polski Proces Cywilny” 2016, nr 2, s. 321.

²¹ *Ibidem*, s. 329.

²² J. Pawliczak, A. Pietryka, *Elektroniczne postępowanie upominawcze – ocena skutków regulacji*, „Kwartalnik Krajowej Rady Sądownictwa” 2011, nr 4, s. 31.

Rozważając zatem możliwość zachowania rozszerzonych warunków formalnych pism procesowych wszczynających każde postępowanie cywilne już po okresie roku od zakończenia stanu zagrożenie epidemiologicznego, udzielenie jednoznacznej odpowiedzi może okazać się wysoce utrudnione. Nie sposób akceptować tworzenia przez ustawodawcę wymagań formalnych, które pozostają bez realnego wpływu na przebieg wszczynanego postępowania rozpoznawczego czy też egzekucyjnego. Wyrazem słusznej tendencji eliminacji niepotrzebnych wymogów formalnych było m.in. usunięcie ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw z dniem 5 lutego 2005 r.²³ obowiązku podawania w pozwie oraz wniosku wszczynającym postępowanie procesowe zawodu powoda albo wnioskodawcy będącego osobą fizyczną. Jeśli natomiast wymóg zostałby zachowany, należałoby *de lege ferenda* uzupełnić regulację procedury cywilnej o przepisy, których stosowanie przez sąd lub organy egzekucyjne wymagałoby posiadania danych, których podania od zawodowych pełnomocników ustawodawca oczekuje. Uznać trzeba, iż słusznym kierunkiem byłoby wprowadzenia zmian formalizujących już istniejącą praktykę kontaktowania sądów z pełnomocnikami za pomocą adresu poczty elektronicznej czy też telefonicznego w związku z prowadzeniem posiedzeń zdalnych. Zwrócić bowiem trzeba uwagę, iż utrzymanie tej formy rozprawy po utracie mocy przez przepisy ustawy covidowej jest w doktrynie dość często postulowane, łącznie jednak z koniecznością rozwiązania problemu dostępu do posiedzeń niejawnych przez osoby trzecie jako zapewnienia faktycznego zachowania zasady jawności postępowania cywilnego²⁴. Postulowana jest w szczególności zmiana art. 151 § 2 k.p.c. i dostosowanie go do doświadczeń z okresu pandemii²⁵. Natomiast regulacja dopuszczająca bezpośrednią komunikację sądu czy przewodniczącego z zawodowymi pełnomocnikami reprezentującymi strony procesu czy uczestników postępowania nieprocesowego w związku z organizacją czy przebiegiem posiedzenia zdalnego służyłaby sprawniejszemu prowadzeniu części postępowania cywilnego. Przekazane dane poczty elektronicznej i numeru telefonu komórkowego stanowiłyby domyślną zgodę na prowadzenie posiedzeń w formie zdalnej, której brak zawodowy pełnomocnik musiałby wyrazić sędziemu zaszyfrowany. Stanowiłoby również pewne naturalne następstwo

²³ Dz.U. 2004, nr 172, poz. 1804.

²⁴ M. Biała, *Rozprawy zdalne w postępowaniu cywilnym*, LEX/el. 2021; J. Płaziuk, *Konieczność odstąpienia od przeprowadzenia posiedzenia zdalnego w przypadku wyznaczenia rozprawy lub posiedzenia jawnego w czasach COVID-19*, „Polski Proces Cywilny” 2022, nr 1, s. 267; A. Machnikowska, *Zasada jawności w postępowaniu procesowym – modernizacja czy marginalizacja? Wybrane zagadnienia*, „Polski Proces Cywilny” 2022, nr 1, s. 124; K. Gajda-Roszczyńska, *Przebudowa wymiaru sprawiedliwości w czasach pandemii COVID-19 ze szczególnym uwzględnieniem postępowania cywilnego*, „Polski Proces Cywilny” 2022, nr 1, s. 37.

²⁵ J. Gołaczyński, S. Kotecka-Kral, *Elektronizacja pism...*, s. 657.

wypełnienia obowiązku z art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r.²⁶ i przygotowywało powoli zawodowych pełnomocników na wejście w życie art. 131² k.p.c. planowane na 1 stycznia 2030 r.

Bibliografia

- Biała M., *Rozprawy zdalne w postępowaniu cywilnym*, LEX/el. 2021.
- Gajda-Roszczyńska K., *Przebudowa wymiaru sprawiedliwości w czasach pandemii COVID-19 ze szczególnym uwzględnieniem postępowania cywilnego*, „Polski Proces Cywilny” 2022, nr 1.
- Gołaczyński J., Kotecka-Kral S., *Elektronizacja pism procesowych, doręczeń i posiedzeń jawnych w postępowaniu cywilnym w okresie pandemii COVID-19*, „Polski Proces Cywilny” 2020, nr 4.
- Goździaszek Ł., *Udzielenie zabezpieczenia w elektronicznym postępowaniu upominawczym*, „Polski Proces Cywilny” 2016, nr 2.
- Machnikowska A., *Zasada jawności w postępowaniu procesowym – modernizacja czy marginalizacja? Wybrane zagadnienia*, „Polski Proces Cywilny” 2022, nr 1.
- Pawliczak J., A. Pietryka, *Elektroniczne postępowanie upominawcze – ocena skutków regulacji*, „Kwartalnik Krajowej Rady Sądownictwa” 2011, nr 4.
- Plaziuk J., *Konieczność odstąpienia od przeprowadzenia posiedzenia zdalnego w przypadku wyznaczenia rozprawy lub posiedzenia jawnego w czasach COVID-19*, „Polski Proces Cywilny” 2022, nr 1.
- Wolwiak I., *Czy można przyjąć skutek doręczenia względem pełnomocnika, który nie złożył wniosku o założenie konta w portalu informacyjnym dla zapoznania się z treścią pisma sądowego*, „Polski Proces Cywilny” 2022 nr 1.
- Zółciak T., Osiecki G., *Zbliża się koniec stanu zagrożenia epidemicznego. Jak bezpiecznie odwołać pandemię*. „Gazeta Prawna” z 12 grudnia 2022 r.

Streszczenie

Jednym z pomysłów na usprawnienie postępowania cywilnego w czasach pandemii koronawirusa było wprowadzenie elektronicznej oraz bezpośredniej formy komunikacji zawodowych pełnomocników z sądem, którego początkiem miało być podawanie w pismach wszczynających postępowanie cywilne adresu poczty elektronicznej oraz numeru telefonu komórkowego. W artykule autor stara się ocenić skuteczność poczynionego przez ustawodawcę założenia. Wskazuje liczne uwagi, jakie poczyniły samorządy zawodowe profesjonalnych pełnomocników co do wprowadzonego rozwiązania i omawia powstałe na jego tle orzecznictwo i poglądy doktryny. Ostatecznie weryfikuje, czy byłoby słuszne wprowadzenie powyższego rozwiązania w przepisach k.p.c., zarówno w regulacji ogólnej, jak i w niektórych postępowaniach odrębnych, oraz wskazuje, jakie inne warunki musiałyby zostać spełnione, gdyby powyższy zamiar został zrealizowany.

Słowa kluczowe: wymogi formalne pozwu, pozew, pismo sądowe, adres e-mailowy w postępowaniu cywilnym

²⁶ Dz.U. 2023, poz. 285.

**ADDITIONAL FORMAL REQUIREMENTS FOR A STATEMENT OF CLAIM
AND AN APPLICATION TO COMMENCE NON-CONTENTIOUS
PROCEEDINGS RELATED TO THE STATE OF EPIDEMIC THREAT**

Summary

One of the ideas concerning facilitation of civil procedure during the COVID-19 pandemic was introduction of electronic as well as direct form of communication between professional attorneys and the court, which was supposed to begin from providing an e-mail address and a mobile phone number in the documents initiating the civil proceedings. In this article the author attempts at assessing the effectiveness of the assumption made by the legislator. He points out to numerous comments made by self-governments of professional attorneys concerning the introduced solution, discusses the judicial decisions based on it as well as views presented in the doctrine. Finally, he verifies whether the introduction of the above solution into the Civil Procedure Code would be right, both in the general regulations and in some separate proceedings, and points out to additional conditions that need to be fulfilled if the above scheme were to be implemented.

Keywords: formal requirements of the claim, claim, court paper, email-address in civil procedure